

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2280/2024
03.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Сандра Рајковић, адвокат из ..., против туженог Привредног друштва за производњу, трговину и услуге „SIB INVEST“ ДОО из Ниша, чији је пуномоћник Немања Стаменковић, адвокат из ..., ради утврђења и исплате потраживања из радног односа, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 597/2024 од 04.04.2024. године, у седници одржаној 03.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 597/2024 од 04.04.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по ревизији.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 2793/2023 од 19.10.2023. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилац био у радном односу код туженог на пословима ..., у периоду од 01.12.2019. године до 15.06.2020. године што је тужени дужан да призна. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име неисплаћених зарада за период од 15.03.2020. године до 15.06.2020. године исплати укупан износ од 89.720,80 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе означене у том ставу изреке по доспећу до коначне исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име увећане зараде за прековремени рад за период од 15.03.2020. године до 15.06.2020. године исплати укупан износ од 56.524,10 динара са законском затезном каматом на појединачне месечне износе од доспелости до исплате, како је то ближе означено у том ставу изреке, док је део тужбеног захтева за исплату законске затезне камате на досуђени износ, за период од 15.06.2020. године до 30.07.2020. године одбијен као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2019. и 2020. годину исплати износ од 27.538,12 динара, са законском затезном каматом почев од 15.07.2020. године па до

коначне исплате, док је део тужбеног захтева за исплату законске затезне камате на досуђени износ накнаде за период од 15.06.2020. године до 14.07.2020. године одбијен као неоснован. Ставом петим изреке, одбијен је тужбени захтев у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде за регрес за 2019 и 2020. годину исплати укупан износ од 1.200,00 динара са законском затезном каматом почев од 15.06.2020. године па до коначне исплате. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да у име и за рачун тужиоца на досуђене износе неисплаћених зарада као и увећање зараде за прековремени рад за период од 15.03.2020. године до 15.06.2020. године изврши обрачун и уплату доприноса по одређеној основици по стопи која важи на дан уплате. Ставом седмим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка исплати укупан износ од 257.750,00 динара од чега на износ од 249.750,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде, па до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 597/2024 од 04.04.2024. године, потврђена је пресуда Основног суда у Нишу П1 2793/2023 од 19.10.2023. године у ставу првом и другом изреке, усвајајућим деловима става трећег и четвртог изреке и у ставу шестом изреке и жалба туженог одбијена као неоснована. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда у ставу седмом изреке, тако што је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова првостепеног и другостепеног поступка исплати износ од 485.725,00 динара са законском затезном каматом на износ од 459.125,00 динара од извршности пресуде до коначне исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова на име састава одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. На друге битне повреде одредаба парничног поступка учињене пред другостепеним судом тужени се у ревизији паушално позива.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог био у радном односу на одређено време у периоду од 10.08.2019. године до 07.12.2019. године, на пословима ... по основу укупно четири уговора о раду. По истеку четвртог уговора тужилац је наставио фактички да ради у периоду од 07.12.2019. године до 15.06.2020. године за који рад му није исплаћена накнада. Тужилац је са туженим уговорио зараду од 155,30 динара по радном часу при чему је тужиочева зарада у периоду када је њен износ био испод минималног, обрачуната применом минималне цене рада по часу. Висина спорног потраживања утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака. Тужилац је за

повреду свог права сазнао 15.06.2020. године када је престало његово радно ангажовање код туженог. Тужбу у овој парници поднео је 05.06.2020. године.

На основу утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови закључили да је тужилац био у фактичком радном односу код туженог од 07.12.2019. године до 15.06.2020. године, те да му за овај период припадају досуђена потраживања из радног односа.

По налажењу Врховног суда правилно су нижестепени судови применили материјално право.

Одредбом члана 16. став 1. тачка 1. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да запосленом за обављени рад исплати зараду у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а чланом 108. став 1. тачка 3. истог Закона да запослени има право на увећању зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за прековремени рад најмање 26 % од основице.

Одредбом члана 68. Закона о раду прописано је да запослени има право на годишњи одмор у складу са овим законом. Запослени стиче право на коришћење годишњег одмора у календарској години после месец дана непрекидног рада од дана заснивања радног односа код послодавца. Под непрекидним радом сматра се и време привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању и одсуства са рада уз накнаду зараде. Запослени не може да се одрекне права на годишњи одмор, нити му се то право може ускратити или заменити новчаном накнадом осим у случају престанка радног односа у складу са овим законом.

Одредбом члана 76. став 1. Закона о раду прописано је да је у случају престанка радног односа послодавац дужан да запосленом који није искористио годишњи одмор у целини или делимично исплати новчану накнаду уместо коришћења годишњег одмора у висини просечне зараде у претходних 12 месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора. Накнада из става 1. овог члана има карактер накнаде штете (став 2.).

У конкретном случају тужилац је био ангажован за рад код туженог на пословима ... од 07.12.2019. године до 15.06.2020. године без закљученог уговора о раду, тужени послодавац тужиоцу није исплатио уговорену зараду, нити је доказао да је тужиоцу омогућио да искористи годишњи одмор, а до закључења главне расправе суду није доставио решење о коришћењу годишњег одмора, због чега је у обавези да исплати зараду са увећањем за прековремени рад, као и накнаду штете због некоришћења годишњег одмора како су то правилно закључили и нижестепени судови.

Нису основани наводи у ревизији туженог да су нижестепени судови погрешно утврдили моменат сазнања тужиоца да му је повређено право што је од утицаја на благовременост поднете тужбе, о чему суд води рачуна по службеној дужности.

Одредбом члана 195. Закона о раду прописано је да против решења којим је повређено право запосленог или када је запослени сазнао за повреду права, запослени,

односно представник синдиката чији је запослени члан, ако га запослени овласти, може да покрене спор пред надлежним судом (став 1.), рок за покретање спора јесте 60 дана од дана достављања решења, односно сазнања за повреду права (став 2.). Повреда права у вези са радом се може утврдити и фактичком радњом или нечињењем послодавца као у конкретном случају, незакључивањем уговора о раду са лицем које фактички обавља рад на начин како је то прописано чланом 30. истог закона. У тој правној ситуацији почетак рока за судску заштиту везује се дан учињене повреде, односно дан сазнања запосленог за учињену повреду. То је дан када је запослени сазнао или могао да сазна да му неко право ускраћено, ограничено или на други начин нарушено.

С обзиром на то да је рок из члана 195. Закона о раду за подношење тужбе за заштиту права из радног односа преклузиван рок материјалног права, то значи да пропуштање овог рока доводи до губитка права на судску заштиту, што има за последицу немогућност суда да о предмету таквог спора мериторно одлучује. О благовремености ове тужбе суд је дужан да води рачуна по службеној дужности. Рачунање рока зависи од тога да ли је право које се штити повређено одлуком или фактичком радњом. Ако је право повређено фактичком радњом рок се рачуна од дана сазнања за повреду. То је дан када је запослени сазнао да му је неко право ускраћено, ограничено, сужено или на други начин нарушено. У овом случају, рок почиње тећи првог наредног дана од сазнања, а истиче протеклом законом прописаног рока. Дан сазнања за повреду права везује се за пуну извесност о постојању повреде.

У конкретном случају тужилац је обављао фактички рад код туженог у периоду од 07.12.2019. године до 15.06.2020. године, када је престало његово радно ангажовање код туженог, па рок за подношење тужбе почиње тећи наредног дана од дана сазнања односно од 16.06.2020. године, па од тог датума до дана подношења тужбе, односно до 05.08.2020. године није протекао рок из члана 195. Закона о раду, супротно наводима у ревизији.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Трошкови тужиоца на име награде адвокату за састав одговора на ревизију нису били потребни ради вођења ове парнице, па је суд на основу одредбе члана 154. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Бранка Дражић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић